

Zo tel je: Bosrietzangers

Vincent de Boer voert een Bosrietzanger in, in Avimap.
Foto: Albert de Jong

De Bosrietzanger is een van de vele kleine, bruine zangvogeltjes. En voor vogeltellers niet de makkelijkste, omdat hij verstopt in de begroeiing leeft en andere vogels meesterlijk imiteert. Vincent de Boer telt ze al jarenlang en pikt Bosrietzangers makkelijk op uit het vogelkoor dat hij intekent in Avimap.

Vanaf welke periode in het jaar ben jij extra alert op Bosrietzangers?

De vroegste Bosrietzangers arriveren eind april in ons land, maar de meerderheid toch echt pas in de tweede helft van mei. Na half mei is de soort er 'ineens' en dan is het zaak om gelijk te karteren.

In welke biotoop vind jij Bosrietzangers? Waar let je op om ze niet te missen?

Bosrietzangers zijn typerende broedvogels van overjarige brandnetelruigtes en verruigende moerassen. In deze biotopen, bijvoorbeeld natuurontwikkelingsgebieden in uiterwaarden, kunnen de dichtheden hoog zijn. Dan broeden Bosrietzangers vaak in clusters bij elkaar. Als het mogelijk is, probeer ik via koeienpaadjes tussen de zingende vogels in te komen om zo een goed beeld te krijgen van het aantal. Want soms zingen er meerdere vogels op enkele meters van elkaar! Een smalle sloot met brandnetels in een verder open polder is in principe al voldoende om een territorium te herbergen, in de praktijk zijn dit toch al landschapselementen die je als teller bezoekt. Soms duiken Bosrietzangers echter ook op midden in een woonwijk.

Op welk moment van de dag tel je Bosrietzangers? Hoe plan je je bezoeken?

Kort na aankomst zijn Bosrietzangers een groot deel van de ochtend goed te tellen, maar dan zijn de aantallen vaak nog niet volledig. De soort begint direct na aankomst met broeden en de zang van gepaarde mannen valt al na enkele dagen bijna stil.

In principe volstaat één goed bezoek in de laatste week van mei/eerste week van juni. Daarbij is een hele vroege start noodzakelijk, een uur na zonsopkomst is soms de helft van de aanwezige vogels al uitgezongen. In bepaalde Gelderse uiterwaarden proberen we nog vóór de eerste zingende Merels in het veld te zijn, in de praktijk is dat vanaf 03:15. We maken dan een snelle ronde specifiek voor Bosrietzangers. In het oosten is een streepje licht te zien en vaak klinkt uit de brandnetelruigte al een kakafonie van Bosrietzangers. Bijkomend voordeel van deze vroege start is dat soorten als Kwartelkoning en Sprinkhaanzanger een welkome bijvangst kunnen zijn. Probeer een speciale Bosrietzanger-ronde natuurlijk wel jaarlijks vol te houden, om de aantallen van jaar tot jaar te kunnen vergelijken.

Bosrietzangers zijn makkelijk te verwarren met andere soorten qua uiterlijk maar imiteren ook andere zangvogels. Een probleem?

Qua uiterlijk lijken ze op Kleine Karekieten, maar tijdens een broedvogelinventarisatie is dat van ondergeschikt belang. Door de vele imitaties in de zang zijn Bosrietzangers te verwarren met bijvoorbeeld Blauwborst, Grasmus, Zwartkop, Tuinfluiter en Spotvogel en zeker ook Orpheusspotvogel. Een Bosrietzanger heeft een eigen ritme met krassende tonen afgewisseld met heldere uithalen. Het is vooral een kwestie van ervaring opbouwen en goed luisteren om te ontdekken waarom dat geluid zo typerend is. Bij twijfel moet je proberen de bewuste vogel te zien, hoewel dat niet altijd meevalt. Het bezoeken van een gebied waar veel Bosrietzangers broeden (kijk op vogelatlas.nl/bosrietzanger) eind mei helpt om hiermee te oefenen. Kies een stuk met grootschalige brandnetelruigtes; soorten als Zwartkop, Tuinfluiter en Spotvogel broeden daar niet in.

Welke gedragingen wijzen op bepaalde broedcodes of een nestplek?

Bosrietzangers broeden in onoverzichtelijke habitats en zijn moeilijk te volgen. Overdag enige tijd observeren geeft meestal een idee wat ze aan het doen zijn. Alert rondkijkende, met nestmateriaal of voedsel slepende dan wel alarmerende vogels (laag 'krrr-krrr') duiden op een hoge broedcode.

● **Marieke Berman**

> sovon.nl/bosrietzanger

Bosrietzanger, qua kleed amper te onderscheiden van de Kleine Karekiet, maar de zang is gelukkig heel anders.
Foto: René van Rossum